

Protokoll

Fra møte i Faggruppen for plantehelse

Dato: 14.05.12, kl. 12:00 – 16:00

Sted: Bioforsk Plantehelse, Ås

Møteleder: Leif Sundheim

Deltakere:

Fra Faggruppe for plantehelse (Faggruppe 9):

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), Trond Hofsvang, Christer Magnusson, Trond Rafoss, Anne Marte Tronsmo, og Bjørn Økland.

Forfall: Arild Sletten og Halvor Solheim.

Fra Skog og landskap:

Daniel Flø.

Fra Mattilsynet, hovedkontoret, regelverksavdelingen, seksjon planter, økologi og GM (Ås):

Hilde Paulsen.

Fra sekretariatet til VKM:

Elin Thingnæs Lid (ref.).

1 Velkommen, fravær, habilitet og godgjøring

Leif Sundheim ønsket velkommen til møtet. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene.

2 Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden. Oppfølging av protokoll.

Protokoll fra forrige møte har blitt godkjent på e-postrunde og publisert på vkm.no. Det var ingen ytterligere kommentarer til protokollen.

Vedtak: Innkalling og dagsorden til dagens møte godkjennes.

3 Saker fra møte i hovedkomiteen

Orientering fra møte i hovedkomiteen

Leif Sundheim ga en kort orientering om noen av sakene fra hovedkomitémøtet 6. november 2011. Protokoll fra møtet ligger ute på vkm.no.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

VKM-mal for beskrivelse av litteratursøk

Hovedkomiteen i VKM skal vedta en mal for beskrivelser av litteratursøk i VKMs vurderinger. Et første utkast til malen ble sendt ut til faggruppen i forkant av møtet, og denne ble diskutert.

Vedtak: Faggruppen ønsker at VKM-malen ferdigstilles uten videre tilpasning for plantehelseområdet. Faggruppen vil ha fokus på metoder for litteratursøk og for beskrivelse av disse i sine kommende risikovurderinger, spesielt ved å se til EFSA's plantehelsepanel som har hatt en utvikling innen litteratursøk spesielt det siste året. Faggruppen ønsker også en viss utvikling på området, men ikke utover hva som er hensiktsmessig og overkommelig i arbeidet. Faggruppen ønsker å komme frem til en mal som dekker deres metoder ved en senere anledning.

4 Saker som skal behandles på møtet

Vurderinger vedrørende billearten *Agrilus anxius*

VKM mottok en endelig bestilling 23. november 2011, der Mattilsynet stiller VKM noen spørsmål om visse aspekter i EPPOs PRA for *A. anxius*, blant annet i forhold til klima og aktuelle håndteringstiltak i Norge.

Mattilsynet vil benytte VKMs konklusjoner som grunnlag for å vurdere om *A. anxius* bør reguleres som karanteneskadegjørere i Norge, og om spesifikke plantesanitære tiltak bør innføres for å hindre introduksjon.

Faggruppen har tidligere nedsatt en prosjektgruppe bestående av faggruppemedlemmene Leif Sundheim, Trond Rafoss og Bjørn Økland, og Daniel Flø ved Skog og landskap som ekstern ekspert. Prosjektgruppen har hatt to møter. Utkastet fra prosjektgruppen ble sendt ut til faggruppen i forkant av dagens møte. Hele utkastet ble gjennomgått, og en rekke endringer ble vedtatt.

Vedtak: Faggruppen er med dette ferdig med sin behandling av vurderingen. Vedtatte endringer vil bli gjort av sekretariatet og prosjektgruppen, og en endelig vurdering vil bli overlevert Mattilsynet senest 20. juni 2012.

5 Status for øvrige saker i faggruppen

Risikovurdering av mykotoksiner i korn

Faggruppen er ferdig med sin behandling av plantehesedelen av denne risikovurderingen. Det gjenstår fortsatt noen løse tråder i dokumentet som prosjektgruppen vil få på plass. Deretter blir det en jobb for sekretariatet sammen med en tverrfaglig prosjektgruppe å sy sammen de tre delene plante-, human- og dyrehelse til ett helhetlig dokument.

Risikovurderingen av mykotoksiner i korn skal sluttbehandles av Hovedkomiteen. En første gjennomgang vil finne sted på hovedkomitémøtet 19. juni. Det tas sikte på ferdigstilling og publisering av risikovurderingen i oktober 2012.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

Selvinitiering: Risikokarakterisering av flisimport

I 2011 igangsatte faggruppen en risikokarakterisering av import av løvtreflis fra Nord-Amerika (USA og Canada). Risikokarakteriseringen vil gi en foreløpig oversikt over hvilke arter av listede karanteneskadegjørere og andre potensielle karanteneskadegjørere som kan komme inn i landet via en slik import. For disse artene vurderes det hvilke som vil kunne etablere og spre seg under norske forhold, og hvilke som har potensial til å kunne representere en fare for norsk skog og miljø. Risikokarakteriseringen vil kunne si noe om det vil være behov for en full risikovurdering av noen av artene.

Bakgrunn for saken er at en norsk virksomhet i 2010 startet opp med en omfattende import av løvtreflis til produksjon av trepellets for eksport. I 2010 ble det importert flis fra Canada, men det er også planlagt import av flis fra USA, Liberia, Russland og Baltikum.

På møtet i faggruppen 23. januar 2012 ble det gitt en presentasjon av prosjektgruppens foreløpige liste over potensielle skadegjørere. Etter et planlagt opphold har prosjektgruppen nå gjenopptatt arbeidet med risikokarakteriseringen av skadegjørerne på listen. Medlemmer av prosjektgruppen varslet at omfanget av arbeidet ser ut til å bli større enn først antatt og at prioriteringer må foretas.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Sekretariatet og prosjektgruppen vil komme frem til en mer detaljert prioritering av arbeidet etter møtet.

Helhetsvurdering av økologisk produksjon og økologisk produsert mat

Som det ble opplyst om på forrige møte i faggruppen, så vil VKM påbegynne arbeidet med Helhetsvurderingen av økologisk mat/produksjon først etter at risikovurderingen av mykotoksiner i korn er ferdigstilt og publisert.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

Agrilus planipennis

Faggruppen har tidligere mottatt og diskutert et første utkast til en bestilling der Mattilsynet ber VKM om en vurdering av potensialet for innførsel, etablering og skade av *Agrilus planipennis* i Norge, samt en vurdering av effektivitet av aktuelle plantesanitære tiltak rettet mot de viktigste potensielle innførselsveiene for denne arten. *A. planipennis* er rapportert som en planteskadegjører bl.a. på ask (arter i slekta *Fraxinus*). Den er oppført på EPPOs A2 liste, hvilket innebærer at EPPO anbefaler at medlemsland som befinner seg i risikoutsatt område regulerer arten som en karanteneskadegjører. *A. planipennis* finnes utbredt i Asia og er introdusert til USA og Canada. Det har vært antatt at smittet tre-emballasje kan ha vært innførselsveien til USA/Canada. I Europa er arten kun rapportert fra Russland (der det er utbrudd i Moskva-området).

Mattilsynet vil benytte risikovurderingen fra VKM som grunnlag for å vurdere om *A. planipennis* bør reguleres som karanteneskadegjører i Norge og om spesifikke plantesanitære tiltak bør innføres for å hindre introduksjon av denne planteskadegjøreren.

Vedtak: VKM vil motta et nytt utkast til bestilling før sommeren. Mattilsynet er noe usikker på hva bestillingen skal inneholde, blant annet ut fra som er tilgjengelig av data og kunnskap om arten. Mattilsynet vil ha en faglig diskusjon om dette med eksperter ved Skog og landskap før utkastet ferdigstilles. Det tas sikte på at bestillingen er ute på høring på mattilsynet.no i sommer, og at en endelig versjon av bestillingen ferdigstilles etter det.

Anoplophora glabripennis

Faggruppen har tidligere mottatt og diskutert et første utkast til en bestilling der Mattilsynet ber VKM om en vurdering av potensialet for innførsel, etablering og skade av planteskadegjøreren *Anoplophora glabripennis* i Norge. *A. glabripennis* er rapportert som en planteskadegjører på flere arter av løvtrær, bl.a. lønn. *A. glabripennis* er utbredt i Asia og er introdusert til USA. Det antas at tre-emballasje kan ha vært innførselsveien til USA. Også i Europa er det gjort flere funn av *A. glabripennis* i tre-emballasje brukt i forbindelse med importerte varesendinger. Det har også vært rapportert enkelte utbrudd som er under bekjemping i en del europeiske land.

Mattilsynet vil benytte en eventuell risikovurdering fra VKM som grunnlag for å vurdere om *A. glabripennis* bør reguleres som karanteneskadegjørere i Norge og om spesifikke plantesanitære tiltak bør innføres for å hindre introduksjon. Mattilsynet er imidlertid usikre på om det er behov for en slik risikovurdering, eller om de har fått svarene de trenger gjennom VKMs risikovurdering av *Anoplophora chinensis*. Mattilsynet vil ha en faglig diskusjon om dette med eksperter ved Skog og landskap.

Vedtak: VKM avventer en avgjørelse hos Mattilsynet om behov for en eventuell risikovurdering.

6 Orientering fra Mattilsynet

Mattilsynet vil vurdere dagens forvaltningspraksis knyttet til risiko for spredning av karanteneskadegjørere fra mottaksbedrifter, bl.a. risiko for spredning av potetcystenematode (PCN). VKM vil muligens motta en bestilling på en risikovurdering av avfall og avløp fra virksomheter som mottar poteter mm til videre bearbeiding, i løpet av høsten 2012 eller våren 2013.

Mattilsynet har nettopp hatt på høring et dokument med ulike modeller for framtidig forvaltningsstrategi for rød marg, der en av modellene åpner for import av jordbærplanter. I den forbindelse har Bioforsk Plantehelse listet opp flere andre skadegjørere enn rød marg i jordbær som kan komme inn i landet med en slik import. Det kan bli aktuelt for Mattilsynet å bestille risikovurderinger fra VKM for en eller flere av skadegjørerne på denne listen

På bestilling fra Mattilsynet ferdigstilte faggruppen en risikovurdering av pærebrann i februar 2007. Det kan muligens bli aktuelt for Mattilsynet å be om en oppdatering av denne risikovurderingen, eventuelt svar på tilleggsspørsmål. Det er et høyt press fra deler av næringen for å oppheve dagens importforbud av eple- og jordbærplanter.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

7 Møter og annet av felles interesse

Trond Rafoss er medlem av International Pest Risk Mapping Workgroup (IPRMW). Denne uformelle ekspertgruppen vil arrangere konferansen "Advancing risk assessment models for invasive alien species in the food chain: contending with climate change, economics and uncertainty" i Tromsø 23. - 26. juli 2012. VKM vil betale deltakelse for to faggruppemedlemmer, Leif Sundheim og Christer Magnusson, som begge vil representere VKM på møtet. Frist for innlevering av abstract er 17. mai.

Vedtak: Leif Sundheim vil lage en abstract basert på en eller flere av faggruppens risikovurderinger. Faggruppen og sekretariatet vil være behjelpelige med innspill.

8 Nytt fra sekretariatet

Rutiner for prosjektstyring – presentasjon

Faggruppens koordinator orienterte om VKM sekretariatets oppdaterte rutiner vedrørende prosjektstyring.

Annet

VKM vil få ny direktør i løpet av 2012. Koordinator for faggruppen orienterte om status i ansettelsesprosessen i Helse- og omsorgsdepartementet. VKM har også en ledig stilling som administrasjonssjef. Denne stillingen vil bli utlyst etter at den nye direktøren er på plass.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

9 Nytt fra EFSA

EPPOs Express PRA

Mattilsynet minnet om EPPOs høringsfrist for deres nye standard "Decision-Support Scheme for an Express Pest Risk Analysis". Eventuelle kommentarer til standarden formidles til EPPO via Mattilsynet.

Nytt EFSA PLH-panel fra juli 2012

I juli 2012 starter en ny periode for alle fagpanelene i European Food Safety Authority (EFSA), med nyoppnevnte eksperter. Christer Magnusson og Trond Rafoss er valgt som medlemmer av det nye plantehelsepanelet.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Faggruppen gratulerer de to nyoppnevnte medlemmene av EFSAs plantehelsepanel.

10 Eventuelt

Ingen saker.

11 Nye møtedatoer

Alternative datoer i høst vil formidles og avtales på e-post.